

Innst. 163 S

(2012–2013)

Innstilling til Stortinget frå energi- og miljøkomiteen

Prop. 33 S (2012–2013)

Innstilling frå energi- og miljøkomiteen om endringar i statsbudsjettet for 2012 under Olje- og energidepartementet

Til Stortinget

Samandrag

Olje- og energidepartementet (OED) kjem i proposisjonen med:

- framlegg til endringar i statsbudsjettet for 2012
- bruk av fullmakt under petroleumsvirksemda
- SDØE-deltaking i utbyggingsprosjekt på norsk kontinentalsokkel som tidlegare er behandla av Stortinget
- oppmødingsvedtak om mål for energieffektivisering av bygningar.

Endringar i statsbudsjettet for 2012

Departementet foreslår følgjande endringar:

- Kap. 1800 Olje- og energidepartementet

POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Det er foreslått ei tilleggsløyving på 2,5 mill. kroner i 2012. Nytt forslag til løyving er om lag 159,9 mill. kroner.

- Kap. 1810 Oljedirektoratet

POST 21 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER, KAN OVERFØRAST

Det blir foreslått å redusere løyvinga knytt til Oljedirektoratets oppdrags- og samarbeidsverksemd

med 5 mill. kroner. Utgiftsreduksjonen motsvarer ein tilsvarende inntektsreduksjon under kap. 4810, post 2 Oppdrags- og samarbeidsverksemd. Nytt forslag til løyving er 457,1 mill. kroner.

- Kap. 1820 Noregs vassdrags- og energidirektorat

POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Det blir foreslått å redusere løyvinga knytt til NVEs tilsyn med økodesigndirektivet med 2,5 mill. kroner. Utgiftsreduksjonen motsvarer ein tilsvarende inntektsreduksjon under kap. 4820, post 1 Gebyrinntekter. Nytt forslag til løyving er 446,95 mill. kroner.

- Kap. 1833 CO₂-handtering

POST 21 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER, KAN OVERFØRAST

På bakgrunn av endringar som det er gjort rede for i proposisjonen angående fullskala CO₂-handtering på Mongstad – Mongstad Steg 2, transport og lagring av CO₂, CCS mogleighetsstudie og ekstern bistand er løyvinga foreslått redusert med totalt 333 mill. kroner. Nytt forslag til løyving er 617 mill. kroner. Disponibelt budsjett under posten, inkludert overførte midlar frå 2011, utgjer totalt om lag 725 mill. kroner for 2012.

POST 71 FORSKINGSTENESTER, TCM DA, KAN OVERFØRAST

Kjøp av forskingstenester er budsjettert til 697 mill. kroner i 2012, ein auke på netto 28 mill. kroner i forhold til gjeldande budsjett for 2012.

Det er anslått at staten sin del av driftskostnadene vil auke med 33 mill. kroner i forhold til det som vart lagt til grunn i revidert budsjett 2012.

Utgifter til nedbetaling av lånet er reduserte med 10 mill. kroner som følge av at renta på lånet til TCM DA er redusert, jf. kap. 4833 post 80.

Endringane medfører ein netto auke i utgifter til meirverdiavgift på 5 mill. kroner.

- Kap. 1870 Petoro AS

POST 71 UNITISERING, KAN OVERFØRAST

Løyvinga til arbeidet med unitiseringa av Johan Sverdrup-funnet blir foreslått redusert med 5 mill. kroner. Totalt er Petoro sin del av dette arbeidet rekna til å bli inntil 80 mill. kroner i perioden 2012–2014. Nytt forslag til løyving for 2012 er 35 mill. kroner.

- Kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsverksemda

Grunnlaget for forslaget til nye løyvingar kjem frå ein oppdatert prognose for 2012 frå Petoro, som er basert på rekneskapsføring for inntekter og utgifter per 30. september 2012 og overslag for resten av året.

Endringane nemnde i proposisjonen fører til at kap. 5440 post 24, Driftsresultat, blir auka med 6 200 mill. kroner, frå 137 200 mill. kroner til 143 400 mill. kroner.

Endringane medfører samla sett at netto kontantstraum frå SDØE aukar med 6 600 mill. kroner, frå 136 400 mill. kroner til 143 000 mill. kroner.

- Kap. 2490 NVE Anlegg

Endringar i underpostar for driftsinntekter og driftsutgifter fører ikkje til endring i driftsresultatet for NVE Anlegg under kap. 2490, post 24 i høve til gjeldande løyving for 2012.

- Kap. 4810 Oljedirektoratet

POST 2 OPPDRAGS- OG SAMARBEIDSVERKSEMD

Løyvinga blir foreslått redusert med 5 mill. kroner, og nytt forslag til løyving er 143,4 mill. kroner.

POST 4 SAL AV UNDERSØKINGSMATERIALE

Posten er foreslått redusert med netto 75,6 mill. kroner. Nytt forslag til løyving er 518,4 mill. kroner.

- Kap. 4820 Noregs vassdrags- og energidirektorat

POST 1 GEBYRINNTEKTER

Løyvinga er foreslått redusert med 2,5 mill. kroner, jf. tilsvarende reduksjon av løyvinga under kap.

1820 post 1. Nytt forslag til løyving er 62,5 mill. kroner.

- Kap. 4833 CO₂-handtering

POST 80 RENTER, TCM DA

Renteinntekter frå TCM DA er rekna til 37 mill. kroner i 2012, ein reduksjon på 10 mill. kroner i høve til gjeldande budsjett 2012.

- Kap. 5582 Sektoravgifter under Olje- og energidepartementet

POST 70 BIDRAG TIL KULTURMINNEVERN

Det blir budsjettert med 2,4 mill. kroner i inntekter under posten i 2012.

Bruk av fullmakter under petroleumsverksemda

Som ein del av den årlege behandlinga av statsbudsjettet gir Stortinget fullmakter til Kongen i statsråd og Olje- og energidepartementet knytt til petroleumsverksemda, jf. Prop. 1 S og Innst. 9 S (2011–2012).

Det er i proposisjonen gjort greie for bruk av 2 slike fullmakter i 2012.

SDØE – deltaking i utbyggingsprosjekt på norsk kontinentalsokkel

Departementet viser til at det ved ein inkurie i Prop. 85 S (2011–2012) Utbygging og drift av Martin Linge-feltet ikkje er inkludert ei eiga omtale av budsjettkonsekvensar for SDØE og eit eige romartalsvedtak. Det er likevel i gjeldande budsjett for 2012 teke omsyn til budsjettkonsekvensane som følge av plan for utbygging og drift av Martin Linge-feltet når det gjeld investeringskostnader, driftskostnader og kalkulatoriske renter som kjem til i år.

Olje- og energidepartementet har òg gått gjennom tidlegare proposisjonar som er sende Stortinget i utbyggingssaker tilbake til 1998. I dei utbyggingane der det har vore statsdeltaking er det inkludert ei omtale av budsjettkonsekvensar for SDØE i proposisjonen. Eit eksplisitt romartalsvedtak om at Stortinget samtykkjer i at SDØE kan delta i utbygginga er likevel utelate i Prop. 53 S (2011–2012) Utbygging og drift av Åsgard undervasskompresjon og Prop. 85 S (2010–2011) Utbygging og drift av Valemon. For desse prosjekta har det òg vore budsjettdekning innanfor gjeldande budsjett for SDØE-deltakinga i det året som Stortinget slutta seg til prosjektet.

Det er foreslått at Petoro AS, som rettshavar for SDØE, deltek i utbygginga av Martin Linge-feltet, Åsgard undervasskompresjon og Valemon, jf. forslag til vedtak II.

Mål for energieffektivisering i bygningar

Ved behandlinga av Meld. St. 21 (2011–2012) Norsk klimapolitikk, fatta Stortinget følgjande vedtak:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med et mål for energieffektivisering i bygg i løpet av 2012.»

Regjeringa legg i proposisjonen fram eit langsiktig mål for bustader og yrkesbygningar og talfester effekten av dei viktigaste tiltaka for å betre energieffektiviteten i bygningar fram til utgangen av 2020.

Regjeringa vil at bygg i framtida skal vere utforma etter beste praksis når det gjeld design, konstruksjon og drift. Regjeringa sitt overordna og langsiktige mål er at nye bygg skal vere berekraftige med eit lågt avtrykk på miljø i heile byggets levetid. Fram mot 2040 vil regjeringa leggje til grunn ei tenking for bygg der materialar, forbruk av energi og vatn, innemiljø, forureining, transport og avfall vert sett i ein heilskapleg samanheng. Regjeringa sin ambisjon er at energibruken i bygg per kvadratmeter skal vere vesentleg lågare i 2040 enn i dag.

Det vert vist til at det finst fleire ulike studiar som identifiserer eit potensial for energieffektivisering i eit slikt langsiktig perspektiv. Det er likevel knytt stor uvisse til desse. Regjeringa legg til grunn at frå 2010 til 2020 vil dei iverksette verkemidla gje ein effekt på 15 TWh energieffektivisering i bygg. I klimameldinga og i byggemeldinga har regjeringa gjort greie for tiltak som vil gjere dette mogleg. Fleire av desse verkemidla vil ha klart større effekt etter 2020. Dette gjeld mellom anna dei byggtekniske krava.

Regjeringa har ein offensiv politikk for energieffektivisering. Energibruken i bygningar er for ein stor del pålagt avgifter som gjer at prisen på energivarene til sluttbrukarane blir høgare enn produsentprisen. Grunngevinga for dei forskjellige avgiftene er ulik, men verknaden er uansett at lønsemda ved energieffektiviseringstiltak blir betre. I tillegg har regjeringa innført fleire reguleringar og støtteordningar for å oppnå energieffektivisering:

- Byggteknisk forskrift (TEK) vart skjerpa i 2007 og 2010, og set ambisiøse krav til energieffektivitet i bygningar.
- Enova og Husbanken er styrkt monaleg, og stimulerer til tiltak utover krava i TEK.
- Det er sett krav til energieffektivitet for produkt.

Med bakgrunn i desse tiltaka meiner regjeringa det er realistisk å nå 15 TWh energieffektivisering. Verknaden av utviklinga i prisar og avgifter er halden utanom reknestykka som ligg til grunn for målet i 2020.

Det vert i proposisjonen vist til at regjeringa legg stor vekt på bruk av skattar og avgifter, og informasjon og rådgiving i miljø- og klimapolitikken. NVE har, på usikkert grunnlag, anslått energieffektiviseringa som kjem frå mindre vedlikehalds- og oppussingsarbeid til å vere om lag 3 TWh i perioden 2010–2020.

Det er nytta forskjellige metodar for å vurdere om regjeringa har ein politikk som gjer at 15 TWh energieffektivisering i 2020 er realistisk. Til dømes har departementet fått gjort vurderingar av effekten av byggteknisk forskrift ved å framskrive areal, og effektane av energieffektive produkt er framskrivne ved hjelp av talet produkt og hushald. 15 TWh energieffektivisering i bygningar i 2020 er etter regjeringa si vurdering ambisiøst, men realistisk.

Regjeringa har varsla at det vil komme nye tiltak for meir effektive bygningar framover, jf. behandlingsplanen for energieffektivisering i klimameldinga (Meld. St. 21 (2011–2012)):

«Regjeringa vil:

- Skjerpe energikravene i byggteknisk forskrift til passivhusnivå i 2015 og nesten nullenerginivå i 2020. Regjeringen vil senere fastsette bestemmelser som definerer passivhusnivå og nesten nullenerginivå. Beslutning om kravnivå gjøres på bakgrunn av utredninger av samfunnsøkonomiske og helsemessige konsekvenser og kompetansen i byggenæringen.
- Innføre komponentkrav for eksisterende bygg og klargjøre for hvilke byggearbeider og komponenter disse kravene skal gjelde, blant annet ut fra en vurdering av energieffekter og kostnader.(...)»

Departementet viser til at innføring av nye krav i 2015 vil ha liten effekt i sparte TWh i 2020. Innan 2040 vil derimot ein vesentleg del av bygga vere ført opp eller rehabilitert etter passivhus eller nesten nullenerginivå.

I 2007 oppretta regjeringa Grunnfondet for fornybar energi og energieffektivisering. Fondet har i dag ein samla kapital på 25 mrd. kroner, noko som gir ein avkastning til Energifondet på om lag 996 mill. kroner per år. Regjeringa har no endra namnet på fondet til Fondet for klima, fornybar energi og energiomlegging, slik det vart lagt opp til i Klimameldinga. Det er lagt opp til å styrkje fondet med 25 mrd. kroner fram mot 2016. Samstundes er det frigjort midlar frå Energifondet etter at Enova avvikla støtteordninga til vindkrafta i samband med innføringa av elsertifikatordninga. I juni 2012 undertekna departementet og Enova ei ny avtale som inneber at satsinga på mellom anna energieffektivisering i bygningar blir stor i åra framover.

Regjeringa ser på energieffektivisering som eit element i arbeidet med energiomlegging, der både val av oppvarmingsløyningar og effektiv energibruk er viktige element.

Om ein skal rangere dei ulike verkemidla innbyrdes, vil avgiftene vere dei mest kostnadseffektive. Støtteordningar og standardar gir avgrensa rom for individuelle tilpassingar og blir rekna for å vere mindre kostnadseffektive verkemiddel.

Merknader frå komiteen

Komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Bendiks H. Arnesen, Irene Johansen, Torstein Rudihagen, Tor-Arne Strøm og Eirin Sund, frå Framstegspartiet, Per-Willy Amundsen, Oskar J. Grimstad og Henning Skumsvoll, frå Høgre, Nikolai Astrup, Bjørn Lødemel og Siri A. Meling, frå Sosialistisk Venstreparti, Lars Egeland, frå Senterpartiet, leiaren Erling Sande, og frå Kristeleg Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, viser til de fremlagte endringer i statsbudsjettet for 2012, bruk av fullmakt under petroleumsvirk-somheten samt SDØE-deltagelse i utbyggingsprosjekter på norsk kontinentalsokkel som tidligere er behandlet av Stortinget, og har ingen ytterligere merknader.

Mål for energieffektivisering i bygninger

Komiteen viser til at det fremmes mål for energieffektivisering i bygninger med henvisning til behandlingen av Meld. St.21 (2011–2012) Norsk klimapolitikk, hvor Stortinget fattet følgende vedtak:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med et mål for energieffektivisering i bygg i løpet av 2012.»

Komiteen viser til brev fra Olje- og energidepartementet datert 12. desember 2012 med svar på spørsmål fra komiteen, der det fremgår at målet for energieffektivisering i bygg er følgende:

«Regjeringa sitt overordna og langsiktige mål er at nye bygg skal vere berekraftige med eit lågt avtrykk på miljø i heile byggets levetid. Fram mot 2040 vil regjeringa leggje til grunn ei tenking for bygg der materialer, forbruk av energi og vatn, innemiljø, forureining, transport og avfall vert sett i ein heilskapleg samanheng. Regjeringa sin ambisjon er at energibruken i bygg per kvadratmeter skal vere vesentleg lågare i 2040 enn i dag.»

Komiteen mener det signaliserer en tydelig forventning til bransjen om en helhetlig tilnærming til framtidas bygg. Komiteen imøteser en helhets-

tenkning der bygg er bærekraftige i videre forstand og med et lavt avtrykk på miljøet i hele levetiden. Komiteen mener det vil være avgjørende for at norske bygg skal være tilpasset et lavutslippssamfunn.

Komiteen ser dette som et tydelig signal for å stimulere til mer innovasjon i byggebransjen, bl.a. når det gjelder byggemetoder, materialbruk, energi- og ventilasjonsløsninger.

Komiteen merker seg regjeringens ambisjon om at energibruken i bygg per kvadratmeter skal være vesentlig lavere i 2040 enn i dag. Komiteen mener det er en nødvendig ambisjon.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at regjeringen i Meld. St. 21 (2011–2012) Norsk klimapolitikk og i Meld. St. 28 (2011–2012) Gode bygg for eit betre samfunn, har redegjort for tiltak som vil gjøre dette mulig. Flere av disse virkemidlene vil ha klart større effekt etter 2020. Dette gjelder bl.a. de byggtekniske kravene.

Flertallet viser til at regjeringen i Meld. St. 21 (2011–2012) skrev at den vil:

«– Skjerpe energikravene i byggteknisk forskrift til passivhusnivå i 2015 og nesten nullenerginivå i 2020. Regjeringen vil senere fastsette bestemmelser som definerer passivhusnivå og nesten nullenerginivå. Beslutning om kravnivå gjøres på bakgrunn av utredninger av samfunnsøkonomiske og helsemessige konsekvenser og kompetansen i byggenæringen.

– Innføre komponentkrav for eksisterende bygg og klargjøre for hvilke byggearbeider og komponenter disse kravene skal gjelde, blant annet ut fra en vurdering av energieffekter og kostnader.(...)».

Flertallet viser til at de nye kravene på lang sikt vil ha vesentlig virkning på energibruken per kvadratmeter i bygg. Flertallet påpeker at bare en liten del av bygningsmassen blir skiftet ut eller rehabilitert hvert år. Flertallet mener derfor at innføring av nye krav i 2015 vil ha liten effekt i sparte TWh i 2020.

Flertallet viser til at referansebanen for beregningene er de virkemidlene som var etablert politikk før den rød-grønne regjeringen. Flertallet viser til at denne regjeringen har et omfattende virkemiddelapparat rettet mot energieffektivisering i bygg gjennom Enova, Husbanken, energikrav i produkter og gjennom kravene i byggteknisk forskrift.

Flertallet viser til at energikravene i byggteknisk forskrift allerede i dag er svært strenge sammenlignet med hva de har i andre land. I en rapport fra 2010 skriver SINTEF Byggforsk at: «Når man korregerer for ulikt klima i de forskjellige land, er det en gruppe med fire land (Norge, Sverige, Danmark og

Nederland) som utpeker seg med de strengeste energikrav.»

Videre har flertallet merket seg at: «Norge har totalt sett det strengeste minstekrav til U-verdi for enkelte bygningskomponenter i Europa, trolig også verden, like foran Sverige.»

Flertallet viser til at en effekt på 15 TWh energieffektivisering i bygg ikke nødvendigvis betyr at energibruken vil gå ned tilsvarende. Det er mange faktorer som virker inn på utviklingen i energibruk og de trekker i ulik retning. De viktigste drivkreftene som gir økt energibruk er den demografiske og økonomiske utviklingen. Flertallet viser til at energieffektivisering i bygg trekker i retning av å avgrense energibruken.

Flertallet viser til at regjeringen også har andre virkemidler, som avgifter og informasjon og rådgivning, som bidrar til å utløse energieffektiviseringstiltak i bygg. Den type energieffektiviseringstiltak påvirkes også av andre forhold som priser, endring i byggeskikken, eller teknologisk utvikling.

Flertallet viser til at regjeringen har regnet ut at effekten av mindre vedlikeholds- og oppussingsarbeid i eksisterende boliger vil være 2 TWh i perioden 2010–2020. Flertallet merker seg dette. Flertallet påpeker viktigheten av ikke å innføre virkemidler som intervensjoner i velfungerende markeder. Flertallet mener det ikke er god politikk å bruke statens midler på tiltak som i dag gjennomføres uten støtte.

Flertallet viser til at det i Prop. 33 S (2012–2013) legges til grunn at fra 2010–2020 vil de viktigste iverksatte virkemidlene gi en effekt på 15 TWh energieffektivisering i bygg. Flertallet mener dette er ambisiøst, men realistisk.

Flertallet viser til brev datert 3. desember 2012 fra Olje- og energidepartementet, der det fremgår at effekten på 15 TWh energieffektivisering fordeles seg på om lag 4 TWh i eksisterende boliger, 6 TWh i eksisterende næringsbygg, 2 TWh i nye boliger, og 3 TWh i nye næringsbygg.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti vil påpeke at ambisjonen om at energibruken i bygg per kvadratmeter skal være vesentlig lavere i 2040 enn i dag ikke er å betrakte som et mål, og at Stortingets anmodningsvedtak nr. 564 av 11. juni 2012 i forbindelse med behandlingen av Meld. St. 21 (2011–2012) Norsk klimapolitikk ikke er innfridd av regjeringen.

Det er viktig at målet for energieffektivisering er kvantifisert, målbart og mulig å etterprøve. Disse medlemmer mener det er naturlig med et mål for energieffektivisering i bygg for 2020 så vel som et mer langsiktig mål for 2040.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen snarest, og senest i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2013, legge frem et kvantifiserbart mål for energieffektivisering i bygg for 2020 og 2040.»

Disse medlemmer vil videre påpeke at det er uheldig og forvirrende at regjeringen i Prop. 33 S (2012–2013) skaper uklarheter ved både å uttrykke en effekt på 15TWh som følge av allerede vedtatt politikk frem mot 2020 og mål om 15TWh energieffektivisering innen 2020.

Disse medlemmer viser til svarbrev til komiteen datert 3. desember 2012 fra Olje- og energidepartementet, som viser at regjeringens forventede effekt frem mot 2020 av allerede vedtatt politikk vil gi 15 TWh energieffektivisering, fordelt på følgende kategorier:

- 4 TWh skal oppnås innenfor eksisterende boliger
- 6 TWh innenfor eksisterende næringsbygg
- 2 TWh innenfor nye boliger
- 3 TWh innenfor nye næringsbygg

Disse medlemmer har merket seg at regjeringen ikke legger opp til bruk av nye virkemidler for å oppnå en effekt på 15 TWh energieffektivisering innen 2020, men baserer seg på allerede vedtatt politikk.

Disse medlemmer viser til Olje- og energidepartementets nettsider, der det 28. november 2012 gis en utdyping av hvordan regjeringen har beregnet målsettingen om 15 TWh energieffektivisering frem mot 2020. Her vises det til et metodedokument fra Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE).

Disse medlemmer har merket seg at NVE har vurdert at tallet på 15 TWh vil realiseres av følgende tiltak:

- teknisk forskrift
- produkter
- Enova
- Husbanken
- avgifter
- generelle enøk-tiltak

Når det gjelder disse punktene, har disse medlemmer følgende kommentarer:

- Teknisk forskrift: Her har NVE vurdert effekt av TEK07 og TEK10 i forhold til referansebane med kun TEK97. Det vil si at hovedandelen av energieffektiviseringen relaterer seg til TEK07 som ble obligatorisk allerede i 2009 (kravene ble

innført for snart 6 år siden – 1. februar 2007). Overgangsperioden utløp 1. august 2009). Videre ligger det ikke inne i beregningen at forskriften skal revideres i 2015.

- Produkter: Her har NVE kun beregnet effekt som følge av EUs direktiv om økodesign og energimerking. Dette er med andre ord ikke regjeringens politikk, men noe Norge ser seg nødt til å gjennomføre på grunn av EØS-avtalen.
- Enova: Her har NVE gjort en framskrivning av kontraktsfestede resultater. Det er uklart hva NVE har lagt opp til av kanselleringer. En stor andel av energisparingen vil imidlertid trolig relatere seg til tilsagn som Enova har gitt før 2010.
- Husbanken: NVE beskriver at de har vurdert energispareeffekt av de prosjekter som Husbanken har gitt lån til. Selve mengden energieffektivisering som kan relatere seg til dette tiltaket fremkommer ikke av notatet. Ordningen ble imidlertid etablert før 2010.
- Avgifter: Her har NVE vurdert energieffektivisering målt opp mot en referansescenario uten avgifter. Sist gang regjeringen gjorde noe annet enn å indeksjustere elavgiften var i 2001, og da satte de den ned. Sist gang avgiften ble satt opp var i 2000. Dette er altså et tiltak som ble implementert for 12 år siden.
- Generelle enøk-tiltak: Her har NVE helt enkelt forutsatt en årlig enøk-rate på 0,45 pst. i boliger og 0,3 pst. i yrkesbygg. Det er ingen kilde til disse ratene, og de relaterer seg ikke til noen energipolitiske tiltak. Dette er uansett noe som markedet utløser selv og kan ikke tilskrives regjeringens innsats.

Disse medlemmer peker på at i sum betyr dette at regjeringen lener seg på historiske tiltak. «Målet» om 15 TWh innebærer ikke noen nye eller forsterkede tiltak eller virkemidler for energieffektivisering.

Disse medlemmer stiller seg derfor noe undrende til om målsettingen er realistisk med dagens virkemidler og viser til analyser som er foretatt blant annet av Arnstad-utvalget som høsten 2010 la frem sin rapport «Energieffektivisering av bygg». Denne rapporten presenterte konkrete forslag til hvordan en innen 2020 kan spare 10 TWh energi i eksisterende bygg i forhold til de 80 TWh som ble beregnet som dagens nivå, og hvordan vi innen 2040 kan spare 40 TWh energi i byggsektoren. Utvalget anslo de samfunnsmessige kostnadene til tilskudd for å utløse dette målet til å være 1,4–2 mrd. kroner per år i perioden 2010–2015, øremerket energieffektivisering i bygg. Utvalget anslo at en slik satsing vil utløse et nytt marked på om lag 80 mrd. kroner, som igjen ville utgjøre ca. 80 000 nye årsverk og som ville føre til en moms-

inntekt til staten på 15 mrd. kroner i perioden frem mot 2020.

Disse medlemmer viser til at det i NOU 2012:9 «Energiutredningen» vises til tre potensial- og barrierestudier for energieffektivisering i bygninger gjennomført av Enova (2012) som tar for seg yrkesbygg og boliger. Enovas studier finner tekniske potensialer på linje med Lavenergiutvalget og Arnstad-utvalget.

Disse medlemmer merker seg at regjeringen har en forventning om effekt som ligger 50 pst. høyere enn det Arnstad-utvalget la til grunn frem mot 2020, uten at det presenteres nye tiltak.

Disse medlemmer viser til brev datert 3. desember 2012 fra Olje- og energidepartementet med svar på spørsmål fra komiteen – om hvilken effekt de ulike virkemidlene vil ha på de ulike byggkategorierne frem mot 2020. I dette svaret skriver statsråden:

«Beregninger viser at byggteknisk forskrift og Enova til sammen bidrar med over 2/3 av den beregnede effekten på 15TWh i perioden 2010–2020. Byggteknisk forskrift gir størst effekt på nybygg (boliger og næringsbygg), mens Enova gir størst effekt på eksisterende bygg, og da særlig industribygg. Produkter gir størst effekt i boliger. Husbankens virkemidler synes å gi en begrenset effekt.»

Disse medlemmer viser til ytterligere brev datert 3. desember 2012 fra Olje- og energidepartementet med svar på spørsmål fra komiteen, der det opplyses om at også effektivisering som følge av byggtekniske forskrifter (TEK) i 2020 vil være på til sammen 5,9 TWh, fordelt på:

- 1,4 TWh nybygg boliger.
- 2,7 TWh nybygg yrkesbygg.
- 0,8 TWh rehabilitering boliger.
- 1,0 TWh rehabilitering yrkesbygg.

Disse medlemmer viser videre til Innst. 390 S (2011–2012) Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om norsk klimapolitikk, der det ble vedtatt følgende (anmodningsvedtak nr. 565, 11. juni 2012):

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag til Stortinget med virkemidler som bidrar til å utløse betydelig energieffektivisering og energiomlegging fra fossile til miljøvennlige kilder i private husholdninger.»

Disse medlemmer registrerer at dette anmodningsvedtaket ennå ikke er innfridd av regjeringen, og imøteser fremleggelsen av disse forslagene.

Disse medlemmer viser videre til at det ikke er lagt frem noen referansebane for hvor stor energibruken i bygninger forventes å være i 2020 uten tiltakene som allerede er vedtatt. Disse medlemmer viser i den forbindelse til brev datert 3. de-

semer 2012 fra Olje- og energidepartementet – med svar på spørsmål fra komiteen, der statsråden skriver følgende:

«Departementet har ikke beregnet hva den samlede energibruken vil være i byggsektoren i 2020. For å analysere hvordan effekten av iverksatte virkemidler vil påvirke energibruken i bygg i 2020, må en også ta stilling til og vurdere effektene av økonomisk vekst, befolkningsvekst, teknologisk utvikling, tilbakevirkning på energipriser ved energieffektivisering, og strukturelle endringer. Dette er omfattende vurderinger som krever en mer makroøkonomisk tilnærming enn det som har vært gjort i de partielle analysene av effekten av noen enkeltstående virkemidler.»

Disse medlemmer peker på at disse faktorene gjør det utfordrende å beregne utviklingen i energibruk, men det har ingen betydning for fastsettelse av et konkret måltall for energieffektivisering.

Disse medlemmer viser til at et måltall vil være en refleksjon over energisparingen myndighetene skal realisere med sine virkemidler, uavhengig av andre utviklingstrekk. Når alle land i EU mener at det er mulig å sette et mål for energieffektivisering, bør det ikke være vanskeligere for Norge.

Disse medlemmer mener regjeringens tilnærming er underlig siden Olje- og energidepartementet i andre sammenhenger har beregnet fremskrevet energibruk i 2020. Disse medlemmer viser i den anledning til den nasjonale handlingsplanen for fornybar energi i henhold til Direktiv 2009/28/EC (Fornybardirektivet) for Norge som ble oversendt ESA i juni 2012. Her inngår en beregning om hvordan Norge skal oppnå sitt fornybarmål innen 2020. Disse medlemmer peker på at samme referansebane kan legges til grunn når en legger frem et mål for energieffektivisering, enten i form av et TWh-mål i 2020 eller årlig prosentvis reduksjon av energibruken frem mot 2020 (for eksempel 1,5 pst. per år i henhold til energieffektiviseringsdirektivet – artikkel 7).

Disse medlemmer viser til at EU høsten 2012 presenterte sitt oppdaterte energieffektiviseringsdirektiv. I henhold til dette direktivet skal medlemsstatene i 2014 levere sin 3. reviderte handlingsplan for energieffektivisering (2007, 2011, 2014). Direktivet stiller blant annet krav om at handlingsplanen skal inneholde et konkret, kvantifisert måltall for energieffektivisering i 2020.

Disse medlemmer vil understreke behovet for en referansebane som en effektoppnåelse på 15 TWh kan vurderes opp mot. Det er viktig at målet for energieffektivisering er kvantifisert, målbart og mulig å etterprøve. Disse medlemmer vil påpeke at et mål på 15 TWh i energieffektivisering uten et sammenlikningsgrunnlag har begrenset nytte. Disse medlemmer ber derfor regjeringen fremlegge en fremskriving av energibruken i bygg frem mot 2020,

som en referansebane som effekten av energieffektivisering i bygg kan relateres mot.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen snarest, og senest i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2013, legge frem en fremskriving av energibruk i bygninger som en referansebane som forventet effekt på 15 TWh i energieffektivisering innen 2020, kan måles mot.»

Disse medlemmer viser videre til brev datert 3. desember 2012 fra Olje- og energidepartementet med svar på spørsmål fra komiteen, der det fremgår at husholdninger og fritidsboliger til sammen har bidratt med om lag 2,9 mrd. kroner til Energifondet som disponeres av Enova, mens Enova har gitt tilsagn om støtte til tiltak rettet mot husholdningene for bare om lag 331 mill. kroner i perioden 2002–2011. I dette beløpet ligger også beløpet fra Stortingets direktebevilgning for perioden 2006–2011 over posten «Tilskuddsordningen for elektrisitetssparing» til Enova. I tillegg har noe av støtten til fjernvarme vært rettet også mot husholdninger.

Disse medlemmer vil påpeke at husholdningene med dette får lite igjen for de pengene de tilfører Enova gjennom påslaget i nettariffen.

Disse medlemmer viser til at det største potensialet for energieffektivisering ligger i eksisterende boligmasse. Disse medlemmer mener det vil være nødvendig med virkemidler som fokuserer på denne gruppen.

Disse medlemmer vil understreke betydningen av å få på plass enkle, ubyråkratiske og helst rettighetsbaserte ordninger knyttet til energieffektivisering i husholdningene for å utløse potensialet disse representerer.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener energieffektivisering i bygg er god energi- og miljøpolitikk. Disse medlemmer mener det vil være fornuftig å se på nye ordninger som vil fremme dette, som for eksempel bedre avskrivningssatser for energi- og miljøtiltak i nybygg. Disse medlemmer vil understreke viktigheten av at norsk industri gis muligheten til å tilpasse seg et lavenergiregime uten at dette går utover konkurranseevne.

Disse medlemmer mener man også i private husholdninger har et potensial, og mener installering av alternative energikilder i boliger både vil kunne bidra til å redusere kraftbehovet og skape et mer fleksibelt opplegg for forbrukerne. Disse medlemmer mener man kan stimulere til dette gjennom positive tiltak i for eksempel skatte- og avgiftssystemet,

fremfor påbud, forbud og avgifter. Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative budsjett for 2013 hvor det foreslås å innføre fradrag for ENØK-tiltak i hjemmet.

Disse medlemmer vil understreke viktigheten av en kost-nytte-vurdering i forhold til energieffektivisering, slik at man ikke ender opp med en politikk hvor man betaler 1 krone for å spare 50 øre. Disse medlemmer mener at energieffektiviseringstiltak må gi en positiv nytte i forhold til kostnadene og ikke bidra til å drive opp kostnadene på for eksempel boliger.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Dokument 8:92 S (2011–2012) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Nikolai Astrup, Svein Flåtten, Svein Harberg og Jan Tore Sanner om bruk av skattemessige tiltak for å stimulere til klimavennlige investeringer i egen bolig, og til Dokument 8:30 S (2009–2010) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Nikolai Astrup, Lars Myraune, Svein Harberg og Janne Fardal Kristoffersen om tiltak for energieffektivisering av bygninger, som begge presenterer forslag til tiltak for å oppnå målsettingen om økt energieffektivisering i bygninger.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til brev datert 12. desember 2012 fra Olje- og energidepartementet – med svar på komiteens spørsmål om å presisere det foreslåtte målet for energieffektivisering, der statsråden skriver følgende:

«Det er beregnet at effekten av regjeringens virkemidler vil gi 15 TWh energieffektivisering i 2020 sammenliknet med 2010. Målet for energieffektivisering er satt for 2040».

Dette medlem viser til at komiteen på bakgrunn av statsrådens svar sendte et nytt oppfølgingsspørsmål til departementet, hvor det ble bedt om bekreftelse på at regjeringens foreslåtte mål for 2040 er svar på Stortingets behandling av klimameldingen. I svarbrev datert 12. desember 2012 fra Olje- og energidepartementet skrev statsråden følgende:

«Regjeringa sitt overordna og langsiktige mål er at nye bygg skal vere berekraftige med eit lågt avtrykk på miljø i heile byggets levetid. Fram mot 2040 vil regjeringa leggje til grunn ei tenking for bygg der materialar, forbruk av energi og vatn, innemiljø, forureining, transport og avfall vert sett i ein heilskapleg samanheng. Regjeringa sin ambisjon er at energibruken i bygg per kvadratmeter skal vere vesentleg lågare i 2040 enn i dag.»

Dette medlem mener statsrådens svar til komiteen gir grunnlag for å konkludere med at regjeringen ikke foreslår noe mål for energieffektivisering i 2020, men kun en fremskrivning av effekten av vedtatte virkemidler for energieffektivisering i bygg fra regjeringsskiftet i 2005 og frem til i dag. Dette medlem mener fremskrivningen på 15 TWh er problematisk å forholde seg til, og umulig å måle, siden den tar opp i seg virkemidler og reguleringer som er innført for flere år siden. Disse virkemidlene er innbakt og lagt til grunn i alle senere beregninger av potensial for energieffektivisering og referansebaner for fremtidig energibruk.

Dette medlem viser til at Arnstad-utvalget, regjeringens egen arbeidsgruppe for energieffektivisering oppnevnt av kommunal- og regionalminister Liv Signe Navarsete den 21. desember 2009, baserte sine beregninger på TEK10. Arnstad-utvalgets mål er dermed ikke sammenliknbart med regjeringens fremskrivning som baserer seg på TEK97. Dette medlem viser til at Arnstad-utvalgets mål for energieffektivisering var kvantifiserbart, og tok utgangspunkt i dagens energibruk i bygg:

«Gruppen mener det er realistisk å redusere energibruken til drift av bygg med netto 10 TWh pr. år innen 2020, dvs. fra 80 TWh pr. år til 70 TWh pr. år. Da er det tatt hensyn både til antatt bygge- og riverate. Innen 2040 mener gruppen det er mulig å halvere dagens energibruk til drift av bygg til netto 40 TWh pr. år. Av besparelsen på netto 10 TWh pr. år innen 2020, må hoveddelen hentes i eksisterende bygningsmasse, og energieffektivisering ved rehabilitering og gjennomføring av enøktiltak er derfor avgjørende for å nå målet i 2020. Fram mot 2040 vil effekten av energinivå i nybygg slå kraftigere ut. Med dagens bygge- og riverate, vil 37 % av bygningsmassen i 2040 være bygget i perioden 2010-2040.»

Dette medlem mener det er behov for et kvantifiserbart mål for energieffektivisering i bygg både for 2020 og 2040. Dette medlem mener regjeringens forslag, dersom det skal gi mening og være mulig å etterprøve, må relateres til dagens energibruk i tråd med Arnstad-utvalget og Lavenergiutvalgets anbefalinger. Dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge til grunn et mål om at levert energi til drift av bygg ikke skal overstige 72 TWh/år i 2020.»

«Stortinget ber regjeringen legge til grunn en ambisjon om at energibruken i bygg per kvadratmeter skal halveres fra dagens nivå innen 2040.»

Forslag fra mindretal**Forslag fra Framstegspartiet, Høgre og Kristeleg Folkeparti:***Forslag 1*

Stortinget ber regjeringen snarest, og senest i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2013, legge frem et kvantifiserbart mål for energieffektivisering i bygg for 2020 og 2040.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen snarest, og senest i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2013, legge frem en framskriving av energibruk i bygninger som en referansebane som forventet effekt på 15

TWh i energieffektivisering innen 2020, kan måles mot.

Forslag fra Kristeleg Folkeparti:*Forslag 3*

Stortinget ber regjeringen legge til grunn et mål om at levert energi til drift av bygg ikke skal overstige 72 TWh/år i 2020.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen legge til grunn en ambisjon om at energibruken i bygg per kvadratmeter skal halveres fra dagens nivå innen 2040.

Tilråding fra komiteen

Komiteen har ellers ingen merknader, viser til proposisjonen og rå Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

I

I statsbudsjettet for 2012 blir det gjort følgende endringer:

Kap.	Post	Nemning	Kroner
Utgifter			
1800		Olje- og energidepartementet	
	1	Driftsutgifter, blir auka med frå kr 157 419 000 til kr 159 919 000	2 500 000
1810		Oljedirektoratet	
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overførast, blir nedsett med frå kr 462 100 000 til kr 457 100 000	5 000 000
1820		Noregs vassdrags- og energidirektorat	
	1	Driftsutgifter, blir nedsett med frå kr 449 450 000 til kr 446 950 000	2 500 000
2490		NVE Anlegg	
	24	Driftsresultat	0
		Spesifikasjon:	
		Driftsinntekter	-90 000 000
		Driftsutgifter	83 500 000
		Avskrivningar	5 400 000
		Renter av statens kapital	1 100 000
			0
1833		CO ₂ -handtering	
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overførast, blir nedsett med frå kr 950 000 000 til kr 617 000 000	333 000 000
	71	Forskingstenester, TCM DA, kan overførast, blir auka med frå kr 669 000 000 til kr 697 000 000	28 000 000

Kap.	Post	Nemning	Kroner
1870		Petoro AS	
	71	Unitisering, <i>kan overførast</i> , blir nedsett med frå kr 40 000 000 til kr 35 000 000	5 000 000
Inntekter			
4810		Oljedirektoratet	
	2	Oppdrags- og samarbeidsverksemd, blir nedsett med frå kr 148 400 000 til kr 143 400 000	5 000 000
	4	Sal av undersøkingsmateriale, blir nedsett med frå kr 594 000 000 til kr 518 400 000	75 600 000
4820		Noregs vassdrags- og energidirektorat	
	1	Gebyrinntekter, blir nedsett med frå kr 65 000 000 til kr 62 500 000	2 500 000
4833		CO ₂ -handtering	
	80	Renter, TCM DA, blir nedsett med frå kr 47 000 000 til kr 37 000 000	10 000 000
5440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsverksemda	
	24	Driftsresultat, blir auka med frå kr 137 200 000 000 til kr 143 400 000 000	6 200 000 000
		Spesifikasjon:	
		Driftsinntekter	203 500 000 000
		Driftsutgifter	-32 200 000 000
		Leite- og feltutviklingsutgifter	-2 300 000 000
		Avskrivningar	-19 000 000 000
		Renter av statens kapital	-6 600 000 000
			143 400 000 000
	30	Avskrivningar, blir auka med frå kr 18 400 000 000 til kr 19 000 000 000	600 000 000
	80	Renter av statens kapital, blir nedsett med frå kr 6 800 000 000 til kr 6 600 000 000	200 000 000
5582		Sektoravgifter under Olje- og energidepartementet	
	70	(Ny) Bidrag til kulturminnevern, blir løyvd med	2 400 000

II

Forpliktingar knytte til utbyggingsprosjekt på norsk kontinentalsokkel

Stortinget samtykkjer i at Petoro AS, som rettshavar for statens direkte deltakardel (SDØE) kan delta i utbygging og drift av Martin Linge-feltet, Åsgard undervasskompresjon og Valemon.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 13. desember 2012

Erling Sande
leiar

Siri A. Meling
ordførar

